

Ime predmeta 1	DIZELSKI MOTOR LEOBERSDORFER
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.124.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RS-4
Klasifikacija dediščine	Rudnik

OPIS

Kratek opis	Dvovaljni štiritaktni dizelski motor Leobersdorfer ima v funkciji sledeče sledeče tehnične karakteristike: moč 73,55 kW (100 KM), število vrtljajev 195 vrt/min, poraba goriva (plinskega olja) 0,3925 kg/kWh. Stroj ima ohranjen tudi rezervoar za stisnjen zrak ob kompresorju ter še dve jeklenki ob vztrajniku. Ima večji premer navijalnih bobnov, in sicer tri metre.
Mere	Dolžina 780 cm, širina 390 cm, višina 325 cm.
Materiali	Medenina, litoželezo, jeklo.
Datacija	1915

Avtor / Proizvajalec Leobersdorfer Maschinenfabriks Aktien-Gesellschaft,
Leobersdorf bei Wien.

Slikovne priloge

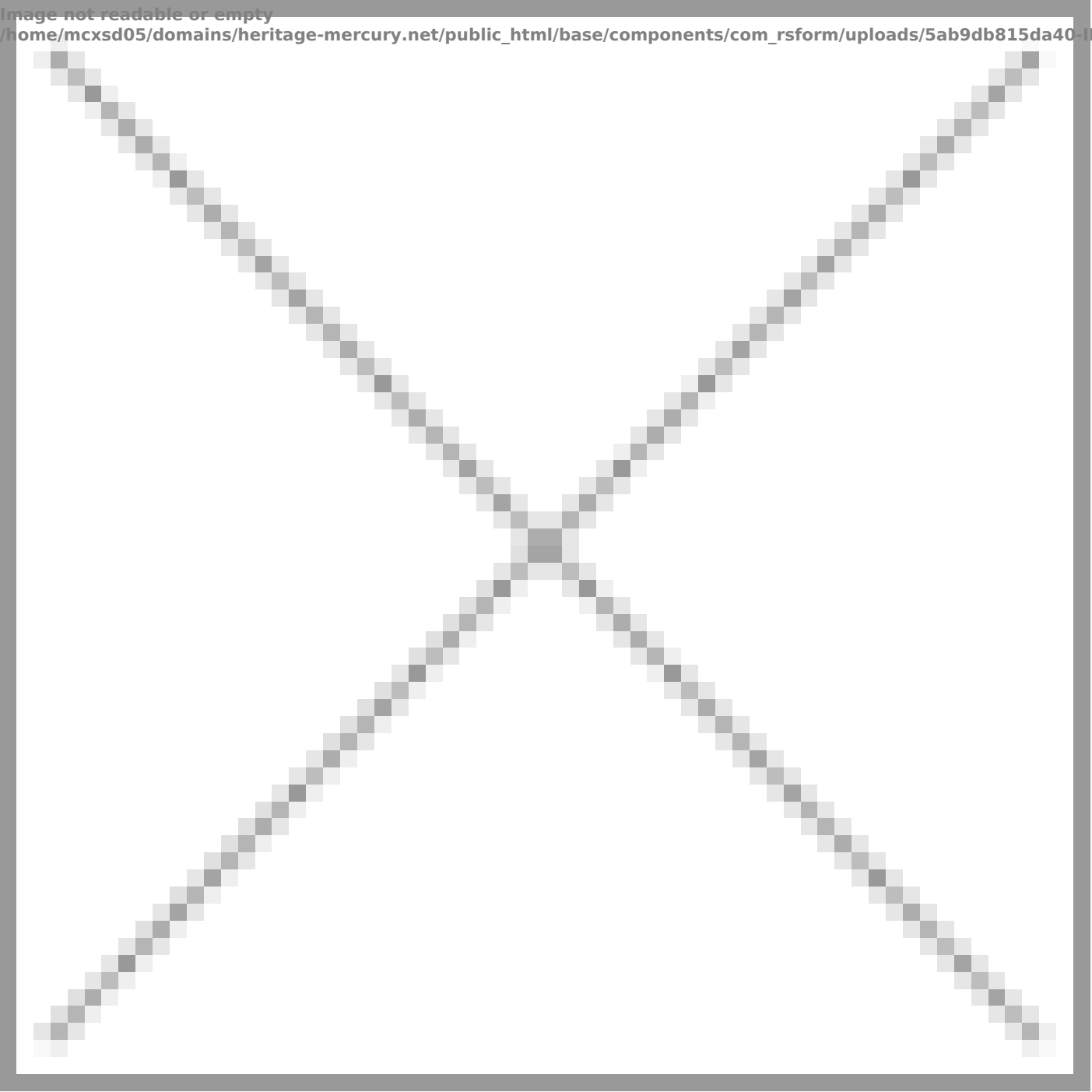

Image not readable or empty
/home/mcxsd05/domains/heritage-mercury.net/public_html/base/components/com_rsform/uploads/5ab9db815febf-IMG_19629237_

Prvotna raba

Leta 1909 je pričela obratovati rudniška kombinirano hidro – termična elektrarna HE Idrija - mesto (Rinnwerk). Dizelski motor je, od leta 1915, prek vztrajnika s ploščatim jermenom poganjal trifazni generator (tipa E.S.D. 750/12, A.E.G. Union Wien, 1915) in tako služil kot pomožen agregat pri proizvodnji električnega toka. Poleg motorja je bil na steni nameščen rezervoar za hladilno tekočino (vodo) in za plinsko olje, v kotu stavbe pa še tri jeklenke za zrak. V tleh je bila nameščena izpušna cev, preko katere so bili izpušni plini speljani do glušne komore ob steni zunaj zgradbe in potem skozi dimnik v zrak. Po letu 1950 ga je rudnik izločili iz obratovanja. Leta 1952 ga je Svet za industrijo LRS predal v upravljanje muzejskemu odboru v Idriji. Med letoma 1958 in 1990 je bil nameščen na grajskem dvorišču.

Sedanja raba

Dizelski motor Leobersdorfer se ohranja, varuje in prezentira kot pomemben spomenik tehniške dediščine rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del zbirke »Rudniški stroji in naprave« Mestnega muzeja Idrija, ki prikazuje srednjeevropsko strojegradnjo ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja. Zbirka zajema restavrirane rudniške stroje in naprave, orodja in opremo, ki so bili potrebni za delo v jami in v zunanjih obratih. Iz tega razloga predstavlja tehniško dediščino, močno presega okvir Rudnika živega srebra Idrija in ima zato večji, svetovni pomen.

Prvotna lokacija

Rudniška elektrarna HE Idrija-mesto (Rinnwerk).

Sedanja lokacija

Stavba jaška Frančiške (razstavni prostor 1).

STANJE OHRANJENOSTI**Zgodovina
opravljenih
posegov**

Stroj je bil med letoma 1990 in 1992 restavriran. Bil je v celoti razstavljen, površine posameznih delov so bile očiščene s peskanjem, ponovno sestavljen in barvan temeljno ter

pokrivno. Manjka manometer na kompresorju in del batnih obročkov na batih. Dodatni posegi niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje dobro

Potrebni ukrepi Redno obdobjno vzdrževanje

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije

- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija;
- Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota v Idriji, zbirka načrtov, predal št. B3 (risba D.50645) in št. B10;
- Zelenc, Anton. In vendar se giblje: katalog rudniških strojev in naprav. Idrija, Mestni muzej Idrija, 2001;
- Zelenc, Anton. Rudniške elektrarne. Idrijski razgledi, 45/2, 2000, str. 69-77;
- Zelenc, Anton. Restavrirani stroji in naprave Rudnika živega srebra Idrija. Ruda: revija Združenja za ohranjanje rudarske dediščine Slovenije, 1-2/2013, str. 16-20;
- Zelenc, Anton. Electric power plants of the Idrija mercury mine. Zb. Predavanj. 6. mednarodni simpozij Kulturna dediščina v geologiji, rudarstvu in metalurgiji: knjižnice, arhivi, muzeji. Idrija, 2003, str. 89-98;
- Zelenc, Anton. Idrija municipal museum: restored mine machines and devices of the Idrija mercury mine. Patrimoine de l'industrie, 2004, str. 17-19.

Izpolnjevalec Mestni muzej Idrija

Izpolnjeval je Miha Kosmač

Datum objave 5. 3. 2018

Datum urejanja

Never